

Dosarul nr. 2ra-600/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud. R.Țurcanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A.Panov, V.Cotorobai, M.Anton)

DECIZIE

24 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Pavel Melnic, reprezentat de către
avocatul Grigore Barcari,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pavel Melnic
împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” cu privire la
repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin
care a fost admis apelul declarat de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană
„Air Moldova”, a fost casată hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Central și a fost pronunțată o hotărâre nouă, de respingere a
acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 7 iulie 2017, Pavel Melnic a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” (în
continuare ÎS CA „Air Moldova”) cu privire la repararea prejudiciului material
și moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că la 11
februarie 2017 a procurat biletul electronic cu nr. 5721303189308 tur-retur pe
ruta Chișinău-Moscova-Chișinău, ÎS CA „Air Moldova” obligându-se să
asigure zborul cursei enunțate pentru data de 12 februarie 2017 și respectiv 14
februarie 2017.

A invocat reclamantul că la 14 februarie 2017 ora 16:45, în calitate de
pasager ai cursei urma să ajungă la destinație la Chișinău, însă din cauza

întârzierii prelungite a orarului, acesta a ajuns la destinație doar la 15 februarie 2017, în jurul orei 00.50.

În opinia sa, prin ajungerea cu întârziere la destinație, i-au fost cauzate suferințe psihice, or, pârâta ÎS CA „Air Moldova” nu a respectat orarul zborului și din cauza întârzierii imputate acesteia, acesta a ajuns la destinație cu o întârziere de circa cinci ore.

A menționat că data de 14 februarie 2017 a fost o zi de sărbătoare, pentru care reclamantul preventiv a planificat serbarea acesteia cu membrii familiei sale, însă din motivul reținerii zborului, planurile sale au rămas nerealizate la data și ora stabilită, aducându-i suferințe psihice lui și familiei sale.

Luând în considerație că distanța rutei ortodromice Moscova-Chișinău este de până la 1500 km, conform pct. 16 lit. a), pct. 17, pct. 18 lit. a), pct. 25 lit. a) și pct. 26 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 8 noiembrie 2012, pasagerii au dreptul să primească o compensație de 250 euro, mese și băuturi răcoritoare, apeluri telefonice gratuite.

Astfel, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, la 27 martie 2017, reclamantul a expediat în adresa ÎS CA „Air Moldova” o cerere de compensare, solicitând încasarea din contul ultimei în beneficiul său a compensației în sumă de 250 euro, însă la 18 aprilie 2017 a primit un răspuns evaziv, fără a specifica clar, dacă se acceptă sau nu plata compensației, precum și fără a indica nici un temei de exonerare a ultimei de la plata compensației.

Din acest considerent Pavel Melnic a depus prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând încasarea din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul său a compensației pentru întârzierea zborului la cursa aeriană 9U 172 A, ruta Moscova – Chișinău din 14 februarie 2017 în mărime de 250 euro, a prejudiciului moral cauzat în legătură cu prestarea serviciului necorespunzător în sumă de 10 000 lei, precum și a cheltuielilor de asistență juridică.

În drept, reclamantul Pavel Melnic și-a întemeiat pretențiile pe prevederile art. 8, 11, 14, 117, 118, 986 alin.(1), art. 1422 alin. (1) Cod civil, art. art. 7, 82, 85 alin. (1) lit. a), art. 98 alin.(1), art. art. 166-168 Cod de procedură civilă, art. 6 lit. a), b), c), d), art. 10 lit. c), j), art. 18 alin.(1), art. 20 alin.(1), (5), art. 32 alin.(1) Legea privind protecția consumatorilor nr. 105-XV din 13 martie 2003, pct.16 lit. a), pct.17, pct.18 lit. a), pct.25 lit. a) și pct. 26 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului de îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 8 noiembrie 2012.

Prin hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, cererea de chemare în judecată depusă de către Pavel Melnic a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul lui Pavel Melnic a sumei de 250 euro, cu titlul de compensare pentru întârzierea zborului, convertiți în lei moldovenești, conform cursului Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii, a prejudiciului moral în sumă de 1000 lei,

a cheltuielilor de citare în sumă de 44,34 lei și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 254,20 lei, proporțional părții admise din acțiune. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de ÎS CA „Air Moldova”, a fost casată hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central și a fost pronunțată o hotărâre nouă, de respingere a acțiunii.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, la 24 ianuarie 2019, Pavel Melnic, reprezentat de către avocatul Grigore Barcari a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în cererea de chemare în judecată și referința asupra cererii de apel anexate la dosar, suplimentar invocându-se că la examinarea cauzei instanța de apel greșit a constatat lipsa dovezilor care să probeze că întârzierea zborului a avut loc din intenția sau culpa gravă a ÎS CA „Air Moldova”. La rândul său, compania aeriană nu a prezentat probe în sensul art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă care să confirme că aeronava a suferit defecțiuni tehnice care să fie calificate drept circumstanțe excepționale, exoneratoare de răspundere.

Ca urmare, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâre neîntemeiată de respingere a acțiunii, pe când concluzia primei instanțe despre necesitatea admiterii parțiale a acțiunii este justă. Prin urmare, anume aceste circumstanțe impun admiterea recursului, casarea deciziei și menținerea hotărârii primei instanțe (f.d.144-146).

Prin referința depusă la 28 martie 2019, ÎS CA „Air Moldova” a solicitat declararea recursului lui Pavel Melnic ca inadmisibil, deoarece acesta nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, or, argumentele invocate în recursul enunțat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 29 noiembrie 2018 (f.d.130). Astfel, recursul declarat la 24 ianuarie 2019 este în termen.

Prin încheierea din 10 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Pavel Melnic, reprezentat de către avocatul Grigore Barcari a fost considerat admisibil și fără a prejudicia fondul a fost dispusă judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs este întemeiată și care urmează a fi admisă cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, la 11 februarie 2017 Pavel Melnic a procurat biletul electronic cu nr. 5721303189308 tur-retur pe ruta Chișinău-Moscova-Chișinău, în urma căruia ÎS CA „Air Moldova” s-a obligat să asigure zborul cursei enunțate pentru data de 12 februarie 2017 și respectiv 14 februarie 2017 (f.d.7).

La fel, s-a constatat că la 14 februarie 2017 ora 16:45, reclamantul Pavel Melnic, prezentându-se la punctul de control al aeroportului din Domodedovo (Moscova), a fost anunțat despre faptul că nu va putea zbura cu cursa dată, din cauza defecțiunii tehnice a aeronavei.

Ca urmare, din cauza întârzierii prelungite a zborului, Pavel Melnic a ajuns la destinație la 15 februarie 2017, în jurul orei 00.50, adică cu o reținere de aproximativ cinci ore.

Dat fiind faptul că ÎS CA „Air Moldova” nu și-a onorat obligațiile în biletul de călătorie, la 27 martie 2017 reclamantul Pavel Melnic în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă a expediat în adresa ÎS CA „Air Moldova” o reclamație, solicitând încasarea din contul ultimei în beneficiul său

a compensației în sumă de 250 euro (f.d.9), însă prin răspunsul din 18 aprilie 2017 ÎS CA „Air Moldova” deși a recunoscut faptul întârzierii zborului, în final a refuzat să achite compensația de 250 euro, motivând că întârzierea zborului s-a datorat necesității asigurării securității zborului (f.d.11), motiv pentru care a fost depusă prezenta cerere de chemare în judecată.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată împotriva ÎS CA „Air Moldova”, reclamantul Pavel Melnic a solicitat încasarea din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul său a compensației pentru întârzierea zborului la cursa aeriană 9U 172 A, ruta Moscova – Chișinău din 14 februarie 2017 în mărime de 250 euro, a prejudiciului moral cauzat în legătură cu prestarea serviciului necorespunzător în sumă de 10 000 lei, precum și a cheltuielilor de asistență juridică (f.d.3-4).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță având ca obiect repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma întârzierii zborului, s-a pronunțat în favoarea temeiniciei acțiunii pe care a admis-o parțial (f.d.66-71).

Instanța de apel, verificând temeinicia și legalitatea hotărârii primei instanțe, a admis apelul declarat de ÎS CA „Air Moldova”, a casat hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central și a pronunțat o hotărâre nouă, de respingere a acțiunii.

În susținerea concluziei sale instanța de apel a constatat că reținerea cursei Moscova-Chișinău din 14 februarie 2017 s-a datorat defecțiunii tehnice a aeronavei ÎS CA „Air Moldova”, circumstanță care a dus la imposibilitatea îndeplinirii cursei la ora stabilită din cauza pericolului de securitate a zborului, circumstanță pe care legislatorul o califică ca fiind întemeiată, ce justifică reținerea cursei sus indicate, or operatorul aerian nu și-a putut asuma în mod nepremeditat și iresponsabil operarea cursei cu o aeronavă care avea o neconformitate tehnică și care putea duce la o prăbușire a eventualului aparat de zbor, motiv pentru care concluzia primei instanțe privind admiterea parțială a acțiunii a fost considerată greșită, din care considerent a fost casată (f.d.130-138).

Instanța de recurs analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că soluția dată de către instanța de apel contravine circumstanțelor cauzei, pe când concluzia primei instanțe despre necesitatea admiterii parțiale a acțiunii este justă, ea având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs menționează prevederile Codului civil până la modificările operate prin Legea nr.133/2018 în vigoare la 1 martie 2019.

Cu referire la pretenția invocată de Pavel Melnic în cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea compensației pentru întârzierea zborului, instanța de recurs reține prevederile art. 514 și 572 alin. (1), (2) Cod civil, conform cărora obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit și din orice alt act sau

fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii. Temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.

La rândul său, art. 19 al Convenției de la Montreal pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional din 28.05.1999, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 254-XVI din 05.12.2008, reglementează expres că transportatorul nu este răspunzător pentru daunele survenite datorită întârzierii dacă dovedește că el a luat toate măsurile care se impun în mod rezonabil pentru a evita dauna sau i-a fost imposibil să i-a respectivele măsuri.

Totodată, conform art. 980 alin. (1) Codul civil, prin contractul de transport, o parte (căraș, transportator) se obligă față de cealaltă parte (pasager sau client) să o transporte împreună cu bagajele ei sau, respectiv, să transporte încărcătura la locul de destinație, iar cealaltă parte se obligă să plătească remunerația convenită.

În sensul art. 986 alin. (1) Codul civil, contractul de transport de persoane se confirmă (se documentează printr-un bilet (titlu de călătorie), iar în conformitate cu prevederile art. 987 alin. (1) Cod civil, transportul de persoane include operațiunile de îmbarcare, transport și debarcare.

Conform art. 988 alin. (1) Cod civil, cărașul este ținut să repare prejudiciul cauzat pasagerului, cu excepția cazului când acest prejudiciu este rezultatul unei forțe majore, al stării de sănătate a pasagerului, sau al faptei acestuia. Cărașul este ținut să repare prejudiciul și în cazul în care acesta se datorează stării sale de sănătate, a prepușilor săi sau a stării ori funcționării vehiculului. Alin. (3) a normei vizate prevede că răspunderea cărașului nu poate fi exclusă sau limitată prin contract, iar alin. (4) stipulează că limitările în mărimea despăgubirilor în transportul public de persoane sunt stabilite de Guvern.

La rândul său, litigiului în cauză sunt aplicabile și prevederile Legii privind protecția consumatorilor nr. 105-XV din 13 martie 2003.

Astfel, conform art. 16 lit. e) din Legea privind protecția consumatorului nr.105-XV din 13 martie 2003, consumatorul, la încheierea contractelor, are următoarele drepturi: de a fi despăgubit pentru daunele cauzate de produsele, serviciile care nu corespund cerințelor prescrise sau declarate ori clauzelor contractuale.

Prin prisma art. 21 alin. (1) din aceeași lege, prestatorul (executantul) obligat să asigure prestarea serviciului (executarea lucrării) în termenele și condițiile stabilite în reglementările specifice în domeniu sau stipulate în contractul de prestare a serviciului (executare a lucrării).

Conform art. 24 din legea sus-enunțată, consumatorii au dreptul de a fi informați, în mod complet, corect și precis, asupra caracteristicilor produselor și serviciilor oferite de către agenții economici astfel încât să aibă posibilitatea de a face o alegere rațională, în conformitate cu interesele lor, între produsele și

serviciile oferite și să fie în măsură să le utilizeze, potrivit destinației acestora, în deplină securitate.

La caz au relevanță și prevederile pct. 1 lit. a) din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, din care rezultă că biletul conform prezentului Regulament stabilește condițiile în care pasagerii transportului aerian își pot exercita drepturile minime atunci când li se refuză îmbarcarea împotriva voinței lor.

În sensul prevederilor pct.16 lit. a) și 17 din Regulamentul menționat, în oricare din cazurile în care un operator aerian anticipează o posibilă întârziere a unui zbor peste ora de plecare prevăzută, după cum urmează timp de două ore, în cazul zborurilor de 1500 kilometri sau mai puțin, pasagerii trebuie să primească o compensație în conformitate cu prevederile capitolului V din prezentul Regulament.

În conformitate cu prevederile capitolului V pct.18 lit. a) din prezentul Regulament, când se face trimitere la prezentul capitol, pasagerii primesc o compensație în valoare de 250 euro pentru toate zborurile de 1500 kilometri sau mai puțin.

Raportând normele legal enunțate la circumstanțele litigiului dedus judecării, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță corect a concluzionat despre necesitatea admiterii pretenției privind încasarea compensației pentru întârzierea zborului la cursa aeriană 9U 172 A, ruta Moscova – Chișinău din 14 februarie 2017 în mărime de 250 euro și întemeiat a dispus încasarea din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul lui Pavel Melnic a sumei respective, or, însăși ÎS CA „Air Moldova” a confirmat faptul reținerii zborului în cadrul procesului de judecată, iar conform art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat, cu atât mai mult că dreptul de compensare pentru pasageri reprezintă un principiu, iar derogarea de la acesta se face doar dacă circumstanțele invocate de operatorul aerian pot fi calificate, în baza probelor prezentate de către acesta, ca excepționale, condiție însă ce nu se atestă la caz.

În acest context, nu pot fi reținute argumentele ÎS CA „Air Moldova” preluate greșit de către instanța de apel precum că reținerea cursei Moscova-Chișinău din 14 februarie 2017 s-a datorat defecțiunii tehnice a aeronavei ÎS CA „Air Moldova”, circumstanță excepțională care a dus la imposibilitatea îndeplinirii cursei la ora stabilită din cauza pericolului de securitate a zborului, în acest sens prezentându-se jurnalul tehnic de aviație al cursei 9U 07641 din care rezultă că la aeronava enunțată în momentul decolării s-au depistat probleme de scurgere a combustibilului (f.d.53-55).

Or, conform biletului electronic eliberat lui Pavel Melnic ruta Moscova-Chișinău a avut nr. cursei 9U 172. Aici se va menționa că instanța de fond i-a acordat termen reprezentantului pârâtului pentru a prezenta înscrisul care

confirmă că jurnalul tehnic de aviație al cursei 9U 07641 se referă la aeronava care a efectuat zborul pe cursa 9U 172 A, însă fără careva succes, ultima astfel degrevându-se de probațiune.

Neîntemeiate sunt și argumentele instanței de apel precum că operatorul aerian nu și-a putut asuma în mod nepremeditat și iresponsabil operarea cursei cu o aeronavă care avea o neconformitate tehnică și care putea duce la o prăbușire a eventualului aparat de zbor, or, conform practicii constante a Curții de Justiție a Uniunii Europene (autoritatea competentă de a interpreta prevederile Regulamentului sus-indicat), operatorul aerian poate fi exonerat de răspundere doar dacă dovedește că întârzierea se datorează unor împrejurări extraordinare care nu ar fi putut fi evitate chiar dacă fuseseră luate toate măsurile rezonabile.

Colegiul reține că la caz operatorul aerian „Air Moldova” nu a prezentat probe confirmative în sensul art. 118 Cod de procedură civilă care să confirme că a întreprins și a luat toate măsurile rezonabile pentru a evita întârzierea zborului la cursa aeriană 9U 172 A, ruta Moscova – Chișinău din 14 februarie 2017.

Mai mult decât atât, defecțiunea tehnică invocată de operatorul aerian se atribuie la categoria circumstanțelor imputabile primului, și nu sunt calificate drept circumstanțe excepționale, exoneratoare de răspundere, or, problemele tehnice descoperite cu ocazia lucrărilor de întreținere a aeronavei sau din cauza deficiențelor în cadrul acestor lucrări nu pot constitui, prin ele însele, împrejurări excepționale.

Circumstanțele respective în plus justifică temeinicia pretenției lui Pavel Melnic privind încasarea compensației pentru întârzierea zborului în sumă de 250 euro, care corect a fost admisă de către prima instanță și greșit a fost respinsă de către instanța de apel.

Cu referire la pretenția invocată de Pavel Melnic în cererea de chemare în judecată cu privire la repararea prejudiciului moral, instanța de recurs reține prevederile art. 1 și 6 din Legea privind protecția consumatorilor, conform cărora prejudiciu constituie daună materială și/sau morală adusă consumatorului prin distrugerea, deteriorarea sau diminuarea averii, precum și daună cauzată vieții, sănătății și eredității lui în urma consumului și/sau utilizării produselor, serviciilor necorespunzătoare ori în urma refuzului sau tergiversării neîntemeiate a încheierii contractului de prestare a serviciului. Orice consumator are dreptul la repararea prejudiciului, inclusiv moral, cauzat de produsul, serviciul necorespunzător.

În temeiul art. 20 alin. (4) și (5) din Legea privind protecția consumatorilor, prejudiciul moral cauzat consumatorului de către producător, vânzător, prestator prin încălcarea drepturilor lui prevăzute de prezenta lege, precum și de alte acte normative, se repară în mărimea stabilită de instanța judecătorească. Prejudiciul moral se repară indiferent de repararea prejudiciului material cauzat consumatorului.

Totodată, conform art. 1422 alin. (1), (2) și art. 1423 alin. (1) Cod Civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

În asemenea circumstanțe, prima instanță corect a concluzionat despre existența temeiurilor pentru repararea prejudiciului moral. Or, suferințele psihice cauzate de intimita – pârâtă ÎS CA „Air Moldova” se rezumă la starea de nervozitate și emoțiile negative pe care le-a suportat reclamantul Pavel Melnic în legătură cu reținerea zborului cu aproximativ cinci ore, având în vedere că nu a fost o perioadă acasă, precum și faptul că reprezentanții companiei nu erau predispuși în a discuta cu clienții, deși a fost de datoria lor, inclusiv reclamantul a fost lipsit de dreptul de a face apeluri telefonice gratuite, pentru a anunța rudele în privința reținerii cursei, deși conform pct. 26 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 836 din 08.11.2012, urmau să facă acest lucru.

Respectiv, prin acțiunile ÎS CA „Air Moldova”, reclamantului-recurent i s-au cauzat suferințe psihice și disconfort al stării fizice prin neacordarea asistenței convenite conform Regulamentului menționat supra, prin lipsirea de compensația prevăzută de lege, ce urma să o primească la prima solicitare, dar și alte drepturi, de care beneficia, inclusiv de dreptul de a primi mese și băuturi răcoritoare, direct proporționale cu timpul de așteptare, drept prevăzut de art. 25 lit. a) al aceluiași Regulament.

În același context, ÎS CA „Air Moldova” nu a probat faptul respectării prevederilor imperative a pct. 37-38 al Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor.

Instanța de recurs reține că în principiu, compensația stabilită prin prezentul Regulament pentru întârzierea zborului, este o obligație certă a operatorului aerian stabilită de actul normativ și este destinată compensării unor incomodități și sentimente trăite de pasageri în legătură cu întârzierea prelungită a zborului.

În același timp, Colegiul mai conchide că achitarea acestei compensații, își atinge scopul vizat doar în cazul în care consumatorul este informat corect despre dreptul său la compensație și atunci când compensația este achitată la prima solicitare a consumatorului, fără a-i fi cauzate alte sentimente de frustrare.

Concursul de împrejurări și a factorilor obiectivi și subiectivi, în care operatorul aerian nu informează consumatorul despre dreptul său la

compensație, nu achită compensația la solicitarea pasagerului care a suportat incomodități în legătură cu întârzierea zborului pentru mai bine de cinci ore, nu recunoaște obligația sa de achitare a acestei compensații, inclusiv în instanța de judecată, presupune că însăși compensația și quantumul acesteia nu atinge scopul unei satisfacții echitabile eficiente a reclamantului, fiind necesară și repararea prejudiciului moral cauzat consumatorului. Or, poziția companiei susținută în cadrul examinării cauzei denotă că comportamentul pârâtei în calitate sa de prestator de servicii de transport aerian, au dus la cauzarea prejudiciului moral reclamantului.

Aici, instanța de recurs reiterează că obligațiile prevăzute de Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 08.11.2012, determină consecințe financiare certe în speță pentru ÎS CA „Air Moldova”, iar nerecunoașterea nemotivată a acestor obligații, precum și faptul că reclamantului i-a fost refuzat tacit achitarea compensației, prin oferirea unui răspuns evaziv, fără a specifica clar, dacă se acceptă sau nu plata compensației, precum și fără a indica nici un temei de exonerare a operatorului aerian de la plata compensației, a creat consecințe negative pentru reclamant, acesta fiind obligat să se adreseze în instanța de judecată și să-și solicite revendicarea unor drepturi certe, stabilite prin norme juridice imperative. Or, actul normativ - Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, este unul care transpune parțial prevederile Regulamentului (CE) nr.261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor.

În contextul celor expuse, Colegiul consideră drept întemeiată concluzia instanței de fond privind admiterea parțială a pretenției depusă de Pavel Melnic cu privire la repararea prejudiciului moral.

Cât privește quantumul prejudiciului moral dispus spre încasare din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul lui Pavel Melnic în sumă de 1000 lei, prima instanță corect l-a apreciat conform criteriilor prevăzute de art. 1423 Cod civil, ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale, echitabile, adică în așa fel trebuie stabilite încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a quantumului prejudiciului moral. Prin urmare, suma dispusă spre încasare este echitabilă suferințelor psihice suportate de către recurent și constituie o satisfacere comensurabilă și nu este excesivă pentru intimată, ținut să o plătească și nici venit nejustificat pentru reclamantul-recurent.

În același timp, Colegiul menționează că suma de 10000 lei pretinsă de reclamantul – recurent Pavel Melnic cu titlu de prejudiciu moral este exagerată, motiv din care nu poate fi satisfăcută integral.

În acest sens, Colegiul reține că respingerea pretenției invocată de Pavel Melnic în cererea de chemare în judecată cu privire la repararea prejudiciului moral riscă să încalce principiul egalității în fața legii, ceea ce este inadmisibil într-o societate democratică, față de persoanele care, în condiții similare au beneficiat deja de o asemenea despăgubire în baza deciziilor irevocabile ale Curții Supreme de Justiție (dosarul 2ra-1560/18, 2ra-852/18, 2ra-243/19).

În conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuieli de judecare a cauzei.

Astfel, din materialele cauzei se constată cu certitudine că, pe parcursul examinării cauzei civile în ordine de apel, intimatul Pavel Melnic a fost reprezentat în instanța de judecată de către avocatul Grigore Barcari, iar pentru serviciile acestuia în instanța de apel, intimatul i-a achitat suma de 2500 lei, ceea ce se confirmă prin bonul de plată din 1 octombrie 2018 anexat la dosar (f.d.94).

În conformitate cu art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În corespundere cu art. 96 alin. (1) și (1¹) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Sub aspectul acestor prevederi legale și reieșind din specificul acțiunii, instanța de recurs ajunge la concluzia de a încasa din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul lui Pavel Melnic cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 2500 de lei. Or, onorariul dispus spre încasare în sumă de 2500 lei, nu poate fi apreciat ca fiind exagerat, deoarece corespunde criteriului rezonabilității și din aceste considerente urmează a fi compensat integral de către intimata ÎS CA „Air Moldova”, cu atât mai mult că avocatul Grigore Barcari a întocmit un șir de acțiuni procesuale necesare pentru soluționarea cauzei în ordine de apel, prin urmare, costurile și cheltuielile suportate au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, decizia instanței de apel fiind emisă cu aprecierea eronată a probelor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Pavel Melnic, reprezentat de către avocatul Grigore Barcari, a casa decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a menține hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Pavel Melnic, reprezentat de către avocatul Grigore Barcari.

Se casează integral decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pavel Melnic împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Se încasează din contul Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul lui Pavel Melnic cheltuielile de judecată pentru acordarea asistenței juridice în instanța de apel în sumă de 2500 (două mii cinci sute) lei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva